

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

REZOLIUCIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

149-OJI RK PLENARINĖ SESIJA, 2022 4 27–2022 4 28

Europos regionų komiteto rezoliucija dėl ES regionų ir miestų paramos Ukrainai

(2022/C 301/01)

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS (RK)

1. smerkia 2022 m. vasario 24 d. Rusijos Federacijos, kurią remia Baltarusija, įvykdytą neišprovokuotą ir nepagrįstą invaziją į Ukrainą;
2. ragina nedelsiant ir besąlygiškai nutraukti ugnį ir atidaryti saugius humanitarinius koridorius. Rusija privalo nedelsiant sustabdyti karinius veiksmus ir išvesti visas karines ir sukarintas pajėgas bei administracinius pareigūnus iš okupuotų Ukrainos teritorijų;
3. pabrėžia, kad ši invazija yra nusikalstama veika, nukreipta prieš Ukrainos žmones ir Ukrainos suverenitetą bei teritorinį vientisumą, ir brutalus demokratijos principų bei teisinės valstybės principų pažeidimas; pabrėžia, kad beatodairiškai išpuoliai prieš civilius gyventojus, įskaitant miestų ir kaimų merus, yra Rusijos kariuomenės įvykdyti karo nusikaltimai ir pažeidžia tarptautinę teisę, ypač JT Chartiją, Helsinkio baigiamąjį aktą, Paryžiaus chartiją dėl naujos Europos ir Budapešto memorandumą. Visi žmogaus teisių pažeidimai, karo nusikaltimai ir nusikaltimai žmoniškumui Ukrainos teritorijoje privalo būti užfiksuoti, ištirti ir nagrinėjami Tarptautinio baudžiamojo teismo jurisdikcijoje;
4. solidarizuojasi su Ukrainos žmonėmis, kurie gina savo šalį nuo Rusijos okupantų; reiškia giliausią sielvartą dėl žmonių aukų ir kančių, kurias sukėlė žiaurūs Rusijos veiksmai;
5. dar kartą patvirtina savo paramą Ukrainos vietos ir regionų valdžios institucijoms ir ragina nedelsiant paleisti Ukrainos merus ir valstybės tarnautojus, kuriuos Rusijos okupacinės pajėgos pagrobė pažeisdamos Ketvirtąją Ženevos konvenciją;
6. teigia, kad tik Ukrainos žmonės gali demokratiškai išsirinkti savo vadovus nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmeniu, ir pareiškia, kad nepripažins ir nebendradarbiaus su jokia Rusijos Ukrainoje paskirta regionine ar vietos vadovybe;

Solidarumo užtikrinimas su vietos ir regionų valdžios institucijomis

7. pabrėžia nepaprastą ES piliečių solidarumą su žmonėmis, bėgančiais nuo karo Ukrainoje; išreiškia susirūpinimą dėl ukrainiečių, kurie prieš savo valią yra išvežami į Rusijos kontroliuojamą teritoriją; giria Europos Sąjungos valdžios institucijas už vienybę Rusijos karo prieš Ukrainą akivaizdoje, už solidarumo didinimą teikiant tiesioginę humanitarinę pagalbą ir neatidėliotą civilinės saugos pagalbą, taip pat už skubios apsaugos mechanizmo bėgantiems nuo karo aktyvumą; pabrėžia, kad artimiausiais mėnesiais šią pagalbą reikės gerokai padidinti, siekiant išvengti humanitarinės krizės ES pasienio regionuose;

8. įsipareigoja toliau telkti miestus ir regionus teikti pagalbą pabėgėliams iš Ukrainos; ypač atkreipia dėmesį į pasienio regionų poreikius, susijusius su parama logistikos srityje pirminiam priėmimui ir tranzitui;
9. kviečia Europos vietos ir regionų valdžios institucijas prašyti paramos arba ją siūlyti per platformą „Pagalba Ukrainai: informacijos ir paramos centras“⁽¹⁾, kurią įsteigė RK;
10. kartoja Ukrainos ir ES vietos ir regionų valdžios institucijų raginimą atgaivinti arba užmegzti partnerystės ryšius ir miestų bei regionų porinę veiklą, numatant atstatymo procesą;

Ukrainos europinės perspektyvos stiprinimas

11. pabrėžia, kad Ukrainos decentralizacijos ir regioninės plėtros reformos labai prisidėjo prie vietos demokratijos konsolidavimo, savivaldos stiprinimo ir bendro šalies vietos bendruomenių atsparumo, o tai yra svarbus Ukrainos pasipriešinimo Rusijos okupantams elementas. Šios reformos buvo įgyvendinamos su didele Europos Sąjungos regionų ir miestų parama, be kita ko, pagal programą „U-LEAD with Europe“, ir su tiksline RK parama, kurią jis teikė pasitelkdamas specialiąją darbo grupę Ukrainos klausimais ir vykdydamas tarpusavio bendradarbiavimo veiklą. Sėkmingos decentralizacijos reformos priartino Ukrainą prie Europos Sąjungos ir jos laisvės, demokratijos ir teisinės valstybės vertybių;
12. ragina tarptautinę bendruomenę parengti Ukrainai skirtą pagalbos ir atkūrimo planą, siekiant paremti Ukrainos ekonomiką, institucijas ir viešąsias paslaugas, taip pat atstatyti sugriautą infrastruktūrą; atsižvelgdamas į tai, palankiai vertina Europos Vadovų Tarybos sprendimą įsteigti Ukrainos solidarumo patikos fondą ir ragina surengti tarptautinę konferenciją, kad partneriai pritrauktų lėšų; pabrėžia, kad Rusija, būdama atsakinga už įvykdytą naikinimą, taip pat turi prisidėti prie Ukrainos atstatymo, mokėdama karo reparacijas;
13. pritaria tam, kad pagal Europos Sąjungos sutarties 49 straipsnį ir pagal tą pačią peržiūrėtą derybų dėl stojimo metodiką, kuri taikoma Vakarų Balkanų šalims, Ukrainai būtų suteiktas ES šalies kandidatės statusas, daugiau dėmesio skiriant teisinei valstybei ir demokratinėms institucijoms; pabrėžia, kad Sakartvelo ir Moldovos prašymai tapti ES šalimis kandidatėmis taip pat turėtų būti vertinami teigiamai. Kartu reikia nedelsiant tęsti Ukrainos integraciją į ES bendrąją rinką pagal Asociacijos susitarimą;

Paramos priemonių finansavimas

14. palankiai vertina Europos Komisijos CARE (Sanglaudos veiksmai dėl pabėgėlių Europoje) ir CARE+ priemonių rinkinius bei iniciatyvas „REACT-ES“ lankstumą ir pabrėžia tiesioginio regionų ir vietos valdžios institucijų dalyvavimo planuojant, valdant ir įgyvendinant CARE ir iniciatyvas „REACT-ES“ priemonių rinkinius naudą; pabrėžia, kad sanglaudos politikos programų pritaikymas turi atitikti neseniai aštuntojoje sanglaudos ataskaitoje nustatytą principą „nepakenkti sanglaudai“;
15. pabrėžia, kad tiek COVID-19 pandemijos metu, tiek reaguojant į karo Ukrainoje padarinius sanglaudos politika įrodė, kad prireikus ji gali duoti rezultatų trumpuoju laikotarpiu; vis dėlto primygtinai teigia, kad faktinis sanglaudos politikos tikslas stiprinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą mažinant regionų skirtumus neturėtų konkuruoti su šiais tikslais;
16. teigiamai vertina tarpvalstybinio bendradarbiavimo programų, kuriose dalyvauja Rusijos ir Baltarusijos partneriai, sustabdymą; ragina stiprinti esamas ES regionų (Lenkijos, Vengrijos, Rumunijos, Slovakijos) ir Ukrainos programas; pabrėžia, kad finansinė parama savivaldybėms ir regionams, kurie ribojasi su Ukraina, ir su ja nesiribojančioms šalims, priimančioms daugiausia pabėgėlių, yra ypač nepakankama ir ją reikia gerokai padidinti, atsižvelgiant į jų vaidmenį ne tik suteikiant prieglobstį pabėgėliams, bet ir integruojant juos į švietimo, sveikatos priežiūros ir būsto sistemas;
17. remia nuolatinio krizių rezervo, skirto sušvelninti būsimas ekstremalias situacijas, sukūrimą, papildant arba sustiprinant esamas nenumatytų atvejų ir lankstumo priemones; ragina sukurti vieną „ES Ukrainos pabėgėlių vietos priemonę“, kurioje būtų kaupiamos visos vietos ir regionų valdžios institucijoms pabėgėlių prieglobsčiai skirtos lėšos, siekiant supaprastinti, integruoti ir paspartinti jų turimų lėšų naudojimą;

⁽¹⁾ „Pagalba Ukrainai: informacijos ir paramos centras“ – tai partnerių paieškos platforma, skirta sujungti tranzito regionus ir didžiausią krūvį patiriančias vietas ir regionų valdžios institucijas su kitų ES valstybių narių valdžios institucijomis, kurios gali padėti.

18. pažymi, kad labiausiai nukentėjusiose valstybėse narėse ir regionuose gali prireikti peržiūrėti jų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, tinkamai pasikonsultavus su regionų valdžios institucijomis, ypač atsižvelgiant į didėjančią ekonominę karo poveikį ES šalims;

Iš Ukrainos atvykstančių pabėgėlių priėmimas

19. pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijos yra priešakinėse linijose, nes jos pirmosios priima milijonus pabėgėlių kaimyninėse šalyse, taip pat šalies viduje perkeltus asmenis Ukrainoje ⁽²⁾, nes tai yra didžiausia pabėgėlių krizė Europoje nuo Antrojo pasaulinio karo laikų; pabrėžia, kad visi pabėgėliai, neatsižvelgiant į jų kilmę, politines pažiūras ar seksualinę orientaciją, turėtų turėti teisę į tokį pat pozityvų priėmimą visuose ES regionuose ir miestuose, kaip ir iš Ukrainos atvykstantys pabėgėliai;

20. palankiai vertina tai, kad pradėta taikyti Laikinosios apsaugos direktyva, kuri dabar turi būti visiškai įgyvendinta gerai koordinuojant, užtikrinant dosnumą, įtraukumą ir lankstumą, garantuojant galimybę patekti į darbo rinką, gauti būstą, naudotis sveikatos priežiūros ir švietimo paslaugomis ir gauti socialinę paramą visiems iš Ukrainos bėgantiems žmonėms, daugiausia dėmesio skiriant pažeidžiamoms grupėms, ypač moterims ir vaikams, ir neatsižvelgiant į jų kilmę, etninę tapatybę, politines pažiūras ar seksualinę orientaciją;

21. atkreipia dėmesį į Tarybos direktyvos 2001/55/EB ⁽³⁾ dėl laikinosios apsaugos ypatumus, pagal kuriuos pabėgėliams suteikiama laisvė pasirinkti ES valstybę narę, kurioje jie norėtų laikinai apsigyventi (26 straipsnis), ir pabrėžia, kad laisvo judėjimo teisių ir pabėgėlių autonomijos pripažinimas turi teigiamą poveikį – mažina spaudimą nacionalinėms prieglobsčio sistemoms ir priėmimo pajėgumams pasienio regionuose;

22. ragina sukurti savanorišką Europos pabėgėlių perkėlimo schemą, atsižvelgiant į regionų ir vietos valdžios institucijų priėmimo pajėgumus; pakartoja savo raginimą ES miestams ir regionams suteikti tiesioginę prieigą prie ES lėšų, skirtų migracijai ir integracijai; ragina Komisiją pateikti veikiančią pabėgėlių paskirstymo schemą, skirtą būsimoms pabėgėlių krizėms; ragina ES valstybes nares pripažinti tokius savanoriškus išsipareigojimus ir imtis tolesnių veiksmų;

23. pabrėžia, kad daugelis Ukrainos pabėgėlių yra ypač pažeidžiami, o maždaug pusė jų yra nepilnamečiai; atkreipia dėmesį į tai, kad tarp šimtų tūkstančių bėgančių vaikų daugelis yra nelydimi ir jiems reikia ypatingos apsaugos ir priežiūros; pritaria vaiko apsaugos priemonių rinkiniui, skirtam Ukrainos pabėgėliams vaikams, pirmenybę teikiant jų poreikiui lankyti mokyklą;

24. ragina imtis griežtų priemonių, kad būtų užkirstas kelias prekybai žmonėmis, nes dauguma žmonių, bėgančių iš Ukrainos, yra moterys ir vaikai, o ataskaitose apie žmogaus teises nurodoma, kad daugėja atvejų, kai organizuotos nusikalstamos grupuotės į juos taikosi ir išnaudoja, ypač seksualiniais ar darbo tikslais;

25. pabrėžia poreikį organizuoti kalbų kursus, švietimo ir mokymo paslaugas; šiuo atžvilgiu atkreipia dėmesį į RK tinklo „Miestai ir regionai už migrantų integraciją“ potencialą;

Poveikis ES politikai

26. ragina visus Europos regionus nedelsiant imtis veiksmų, kad būtų sumažinta ES priklausomybė nuo trečiųjų šalių, ypač nuo energijos importo iš Rusijos, ir ragina Europos Komisiją remti jų pastangas;

27. pritaria raginimui visiškai uždrausti Rusijos dujų, naftos ir anglies importą į Europą ir ragina vietos ir regionų valdžios institucijas pradėti rengti nepaprastosios padėties planus siekiant pasirengti tokių sankcijų pasekmėms;

⁽²⁾ Ukrainos pabėgėlių padėtis (unhcr.org).

⁽³⁾ 2001 m. liepos 20 d. Tarybos direktyva 2001/55/EB dėl minimalių normų, suteikiant perkeltiesiems asmenims laikiną apsaugą esant masiniam srautui, ir dėl priemonių, skatinančių valstybių narių tarpusavio pastangų priimant tokius asmenis ir atsakant už tokio veiksmo padarinius pusiausvyrą (OL L 212, 2001 8 7, p. 12).

28. mano, kad planas „REPowerEU“⁽⁴⁾ yra būdas paspartinti perėjimą prie švarios energijos, padidinti ES energetinį saugumą, sumažinti ES priklausomybę nuo iškastinio kuro ir žaliavų importo iš trečiųjų šalių, ypač iš Rusijos Federacijos ir taip sumažinti dėl šio importo kylančią politinę, ekonominę ir saugumo grėsmę; ragina itin daug investuoti ir imtis konkrečių priemonių siekiant skatinti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, energijos vartojimo efektyvumą ir taupymą, žiediskumą ir elektrifikaciją, taip pat tvarių alternatyviųjų degalų, kaip iš tiesų ilgalaikių saugių ir įperkamų sprendimų, mokslinius tyrimus;

29. primygtinai teigia, kad dėl karo poveikio nebūtų pakenkta klimato srities veiksams ir tvarumui, kaip numatyta tiek Paryžiaus susitarime, tiek JT Darnaus vystymosi darbotvarkėje iki 2030 m., ir dar kartą patvirtina savo įsipareigojimą įgyvendinti Europos žaliąjį kursą, kuris taip pat yra ES strateginio savarankiškumo stiprinimo kelias;

30. mano, kad ES pastangos didinti savo energetinę nepriklausomybę turi apimti visišką projektų „Nord Stream“ ir „Nord Stream 2“ atsisakymą;

31. labai palankiai vertina tai, kad neseniai Ukrainos ir Moldovos elektros energijos tinklai buvo sinchronizuoti su žemyniniu Europos tinklu;

32. pritaria Ukrainos vietos ir regionų valdžios institucijų raginimui tarptautinei bendruomenei padėti joms suvaldyti dėl invazijos susidarancias ekstremaliąsias ekologinio pobūdžio situacijas, be kita ko, branduolinių elektrinių ir cheminių medžiagų gamyklų teritorijose;

33. palankiai vertina Europos Komisijos sprendimą pradėti derybas su Ukraina dėl šios šalies prisijungimo prie programos LIFE, kad ji galėtų pasinaudoti finansavimu, skirtu padėti atkurti aplinką po Rusijos invazijos sukkelto sunaikinimo, t. y. taršos, ekosistemų sunaikinimo ar kitų ilgalaikių padarinių;

34. pabrėžia, kad konfliktas neišvengiamai turės rimtų pasekmių ES žemės ūkio ir maisto sektoriui, atsižvelgiant į tai, kad Ukraina ir Rusija yra didelės kai kurių žemės ūkio produktų (pvz., grūdų ir aliejingųjų sėklų) bei azoto trąšų eksportuotojos; pabrėžia, kad ES turi sustiprinti savo įsipareigojimą užtikrinti tvarias maisto sistemas ir kartu garantuoti kokybiško maisto prieinamumą visiems, mažinant priklausomybę nuo pagrindinių importuojamų žemės ūkio produktų išteklių; reiškia didelį susirūpinimą dėl to, kad dėl eksporto iš Ukrainos ir Rusijos sutrikimo jau dabar labai išaugo žemės ūkio produktų kainos visame pasaulyje ir kad pasekmės ypač jaučiamos skurdžiausiose pasaulio šalyse ir regionuose;

Kiti aspektai

35. remia Rusijos ir Baltarusijos žmonių, protestuojančių prieš V. Putino karą ir ginančių savo teises į sąžiningus rinkimus, saviraiškos ir susirinkimų laisvę, ir reikalauja nedelsiant išlaisvinti neteisėtai sulaukytus protestuotojus;

36. pritaria tolesnėms koordinuotoms griežtomis sankcijoms Rusijai ir Baltarusijai, siekiant veiksmingai užkirsti kelią Rusijos galimybėms tęsti agresiją; siūlo Komisijai pateikti sankcijų vykdymo užtikrinimo ir įgyvendinimo gaires, atsižvelgiant į tai, kad vis dar skiriasi (taip pat ir regionų bei vietos lygmeniu) priemonės ir procedūros, naudojamos įmonių, turto ir nekilnojamojo turto nuosavybės teisėms patikrinti;

37. pabrėžia, kad visos šalys kandidatės ir potencialios šalys kandidatės į ES nares turėtų būti skatinamos laikytis ES lygmeniu priimtų sankcijų, kad pabrėžtų savo įsipareigojimą ES ir jos vertybėms;

38. smerkia Rusijos propagandą ir neapykantą kurstančias kalbas, kurios kursto konfliktą ir padeda karo nusikaltimų vykdytojams; ragina imtis veiksmingų priemonių Europos, nacionaliniu, regionų ir vietos lygmenimis, siekiant kovoti su tokia propaganda, kad ji būtų paneigta; nepitaria Rusijos agresijai remiančioms demonstracijoms Europos miestuose;

(4) 2022 m. kovo 8 d. Komisijos komunikatas „REPowerEU“: bendri Europos veiksmai įperkamesnei energijai bei saugesnei ir tvaresnei energetikai užtikrinti“.

39. paveda pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Europos Komisijai, Europos Parlamentui, ES Tarybai pirmininkaujančiai Prancūzijai ir pirmininkausiančiai Čekijai, Europos Vadovų Tarybos pirmininkui ir Ukrainos prezidentui, Vyriausybei ir parlamentui.

Bruselis, 2022 m. balandžio 28 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Apostolos TZITZIKOSTAS
